

Van internet geplukt: zeetrekten in Limburg

Op 28 september 1994 werd door J. Maessen een verse, dode noordse pijlstormvogel gevonden langs de grote plas bij Panheel, in Limburg. Het betreft hier het meest verre binnenlandgeval voor Nederland. De vogel was als nestjonge geringd op Skomer langs de westkust van Wales op 9 september 1994 en werd dus binnen drie weken in Limburg dood teruggevonden. Waarschijnlijk is de jonge vogel tijdens de NW-storm van 16 en 17 september 1994 naar Limburg afgedwaald. Zeetrekters namen op deze twee dagen record trek van zeevogels waar (CvZ). Op 16 september verschenen als gevolg van de storm nog twee andere voor Limburg zeldzame zeevogelsoorten in onze provincie, namelijk een jan van gent bij Gennep (vondst) en een groep van maar liefst 11 kleine jagers boven Epen! (dank aan J. Maessen, fam. Wolters, H. Maeghs, K. Camphuysen en J. van der Coelen). Zie http://www.pbase.com/ranschols/noordse_pijlstormvogel) voor meerdere foto's van het inmiddels opgezette exemplaar.

Ran Schols

Zeetrekellingen december 2002 t/m maart 2003

Gegevens voor dit overzicht zijn afkomstig van Scheveningen (Schev), Camperduin (Hbz) en Huisduinen (Huis), waar regelmatig werd geteld, en van Westkapelle (Weka), Noordwijk (Nw), Langevelderslag (Lvs) en Bloemendaal (Bloem) waar minder werd geteld.

Een korte vorstperiode bracht van 8 t/m 12 december bescheiden aantallen vogels in beweging. Te Schev passeerden deze dagen in totaal ca 8000 futen (Weka ca 3600) en 3800 wulpen. Verder noordelijk waren de aantallen beduidend lager. Op de 8e vlogen leuke aantallen bonte strandlopers naar zuid: Hbz 1687, Lvs 564, Schev 1432 en Weka 18. Op de laatste twee posten werden bovendien respectievelijk 1104 en 202 bergeenden, 2035 en 2370 kieviten, 1114 en 360 goudplevieren geteld. Langs Schev vloog een grauwe pijl. Te Lvs werd deze dag een vale pijl gezien, de eerste winterwaarneming in de CvZ-geschiedenis. Op 8 januari verbleef een grauwe pijl voor telpost Camperduin, en op 5 februari vloog hier een noordse pijl langs. Nog opvallender was de gedeeltelijk albino exemplaar dat 29 maart te Huis werd gezien (zie elders in deze nieuwsbrief).

Na de bescheiden influx van vorige winter werden in 2003 weer grote aantallen witbuikrotganzen gezien. In de eerste decade van januari werd een tiental naar zuid langs Schev gezien. Te Hbz werd de eerste opvallende verplaatsing op 8 januari opgemerkt: 2 Z, 68 N. In de nabijgelegen Putten verbleef vrijwel de gehele periode een groep. Beste dag was 16 februari: 4 Z, 192 N, 108 t.p.. Rotganzen waren relatief schaars, maar al vroeg in het seizoen werden aardige aantallen gezien: 28 februari 1347 N (Huis) en 1479 N te Hbz (plus 38 witbuikrotganzen). De beste dag was 21 maart: 1669 N te Huis. Brandganzen waren algemener, bijvoorbeeld 21 februari 1640 N (Hbz). Op 24 januari passeerden bij Weka 1886 kleine riet- en 1075 kolganzen. Begin januari werd te Hbz aanzienlijk minder eiders gezien dan de afgelopen jaren. Beste dag was 4 januari: 'slechts' 15.400 zuid. Elders werden geen opvallende aantallen gezien. Ook de trek van de meeste andere eenden was over het algemeen matig. Zo waren de beste dagen voor de smient 6 maart (Bloem 39 Z, 1588 N, plus 254 pijlstaarten) en 21 maart (Huis 1647 N). Op 23 maart werd langs Hbz aardige trek vastgesteld van o.a. slobbeend (318) en zomertaling (49). Zomertalingen vlogen ook langs Bloem (26) en Lvs (3), waar tevens 248 slobbeenden en 172 kluten werden geteld.

Duikers waren de eerste weken van 2003 opvallend talrijk. De hoogste aantallen passeerden 20 en 21 januari te Hbz, respectievelijk 1389 Z en 2009 Z, 23 N. In Zuid-Holland viel de beste dag op 25 januari: Lvs 491 Z. Dat de verplaatsingen van duikers zeer lokaal kunnen zijn bleek de volgende dag weer eens. Te Lvs passeerden 228 Z, 11 N, terwijl er langs het iets noordelijker gelegen Bloem 3 Z, 89 N vlogen.

Op 20 maart werd zeer sterke trek van bontjes vastgesteld: 5456 N te Hbz. Hiermee was de koek voor deze soort op. Enkele dagen later werd al goede trek van dwergmeeuw gezien: 29 maart Hbz 384 Z, 1389 N. Andere meeuwen waren schaars, al zijn 2575 kokmeeuwen N te Huis (20 mrt) het vermelden waard. De eerste grote sterns passeerden 8 maart (Hbz 2 N), elders werden de eerste vogels in de tweede helft van maart gezien.

Een (noord)westelijke stroming bracht 4 t/m 6 februari kleine alken voor de kust. Het hoogste aantal werd de 5e te Hbz gezien (28 Z, 8 N, 5 t.p.), elders werden maximaal twaalf vogels gemeld (Weka 5 feb). In dezelfde periode werden te Hbz 7 papegaaiduikers gezien en spoelden er grote aantallen aan in Noord- en Zuid-Nederland (zie Atl. Seabirds 5(1): 21-30). Van december t/m eind februari werden te Hbz in totaal 19 exemplaren gezien. Elders werden alleen te Weka in februari 3 papegaaiduikers gezien.

Bruinvissen tenslotte werden de gehele periode regelmatig gezien, met name te Schev en Hbz. De maandtotalen voor deze twee posten waren respectievelijk december (21, 11), januari (11, 25), februari (20, 37) en maart (28, 58). De beste dag was 20 maart: Hbz 17 Z, 11 N. Andere zeezoogdieren werden niet gezien.

Informatie van: Jelle van Dijk, Fred Geldermans, Amon Gouw, Nick van der Ham, trektellersnet trektellers@yahoo.com en de websites van Westkapelle <http://www.birdingzeeland.nl/>, Scheveningen <http://www.vwgdenhaag.nl/> en Langevelderslag <http://www.vwgzkl.nl/parnassia/>. Leuke waarnemingen aub eens per vier maanden doorgeven aan: Steve Geelhoed, Leon.Springerlaan 300, 2033 TH Haarlem, E-mail steve.geelhoed@planet.nl. Ingevulde uurkaarten opsturen naar het CvZ-archief, antwoordnummer 817, 8200 WB Lelystad. Ingevoerde gegevens kunnen hier ook op flop heen gestuurd worden, of per E-mail naar kees.camphuysen@wxs.nl.

Steve Geelhoed NZG-CvZ

Zeekoeten verstrikt in vissersnetten op Helgoland

In mei 2003 bezochten we de zeevogelkolonie op Helgoland. Waar zeekoeten en alken op de kale rotsrichels broeden, maken de drieteenmeeuwen en de jan van genten een echt nest. Deze nesten zijn op Helgoland voornamelijk opgebouwd uit bruinwieren (*Fucus spec.*), maar de jan van genten gebruiken ook veel restanten van visnetten die ze op zee opvissen. Doordat er veel vogels op een klein gebied bijeen zitten zijn er veel interacties en we zagen jan van genten verschillende malen uithalen naar een andere vogel (soortgenoot of niet) die te dicht bij het nest kwam. Hoewel de kleinere soorten ogenschijnlijk niet de kans kregen dicht bij het nest te komen, zagen we aan veel nesten dode zeekoeten hangen. Alle zeekoeten die wij konden zien leken verstrikt te zijn geraakt in de restanten van de visnetten (zie foto). Er hingen naast verse vogels ook skeletten en dit geeft aan dat dit fenomeen al geruime tijd speelt. Hoewel we de aantallen niet precies geteld hebben schatten we dat aan ongeveer 25% van de nesten van de nesten op 'het vaste land' een of meerdere dode zeekoeten hangen: het gaat zeker om tientallen exemplaren. Voor de hand liggende vragen zijn: Om hoeveel vogels gaat het jaarlijks? Is dit verschijnsel een bedreiging voor de zeekoetenpopulatie? Is dit typisch voor Helgoland of gebeurt dit op meer plekken? Hebben vogels die geringd zijn een grotere kans om verstrikt te raken? Allemaal vragen die aandacht verdienen en die zijn voorgelegd aan de zeevogelmensen op Helgoland. Zij zullen hierover spoedig nader berichten.

Foto: Jan van genten en zeekoeten, samen broedend op Helgoland (2003). Midden op de foto hangt een dode zeekoet, met één poot verstrikt aan netwerk dat verwerkt is in een jan van genten nest. De zeekoet lijkt geringd te zijn.

Luc te Marvelde & Maarten Brugge

Let op: uitgezette geringde gerevalideerde olieslachtoffers!

De Fugelpits in Anjum heeft in totaal 219 olieslachtoffers van de *Assi Eurolink* (gezonken ten noorden van Terschelling) gehad. Dit waren 100 zeekoeten, 90 zwarte zee-eenden, 9 grote zee-eenden, 16 alken, 1 eidereend, 1 grote jager, 1 kleine alk en 1 papegaaiduiker. Daarnaast kregen wij nog 375 *Tricolor* olieslachtoffers vanuit België: 302 zeekoeten en 73 alken. Van het totaal van 594 stuks, hebben wij er 460 gewassen, waarvan er 48 binnen een dag na de was overleden. 106 anderen zijn op "natuurlijke wijze" overleden en nog eens 100 hebben wij een spuitje moeten geven. Toch hebben wij 334 vogels terug kunnen plaatsen in zee: 249 zeekoeten, 11 alken, 71 zwarte zee-eenden, 3 grote zee-eenden, 1 grote jager. Van de alken zijn er zoals je ziet maar weinig van overgebleven, dit omdat de alken uit België bijna allemaal een schimmelinfectie (*Aspergillosis*) hadden. Ook veel van de Belgische zeekoeten hadden last van deze schimmelinfectie zodat wij voor ons doen veel vogels hebben moeten laten inslapen. Desondanks zijn wij toch blij met het resultaat. De olieslachtoffers hebben wij dit seizoen vrij primitief moeten huisvesten omdat ons gebouw niet gebruikt kon worden, vanwege het nog heersende circovirus. Wel hebben wij de olieslachtoffers alle rust kunnen geven die nodig was, omdat het terrein waar de vogels verbleven hermetisch was afgesloten voor publiek. En rust doet wonderen, dat wordt nogal eens onderschat.